

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волобуев А.Ф. Криминалистика. — 4. Почеркознавча і авторознавча експертизи / А.Ф. Волобуев [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/62252-4-pocherkoznavcha-avtoroznavcha-ekspertizi.html> — Назва з екрану.

2. Криміналістика : Підручник для студентів юрид. спец, вищих закладів освіти / Кол. авторів: Глібо В.М., Дудніков А.Л., Журавель В.А. та ін. / За ред. В.Ю. Шепітька. — К: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. — 684 с.

3. Криминалистика. Техника, тактика и методика расследования преступлений [Научно-практическое пособие]. — СПб: «Юридический центр Пресс», 2009. — 460 с.

О.В. Тростянецька,

студ. IV курсу, спеціальність «Право»,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

**Науковий керівник: ст. викладач кафедри кримінального права,
кримінального процесу та криміналістики О.В. Нарожна**

ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОЗАПИСУ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ПРИСТРОЇВ ПРИ ФІКСАЦІЇ ПОДІЇ ТА ЯК ДОКАЗУ

Сьогодні у зв'язку зі стрімким розвитком науки та передових технологій, відеозаписи та інші носії, у тому числі електронні, відіграють значну роль у процесі доказування, під час здійснення розслідування кримінального провадження.

Криміналістичний відеозапис знаходить більш широке використання в слідчій практиці. Пояснюється це його беззаперечною перевагою, так і постійним вдосконаленням відеоапаратури.

До переваг відеозапису можна віднести: об'єктивність фіксації; автоматизованість процесу; швидкість; повнота (а не вибірковість); можливість під час фіксації переходити з одного збільшення на інше, забезпечуючи більш детальніше зображення об'єкта (ділянки); можливість при перегляді і демонстрації зупиняти зображення для більш ґрунтовного аналізу об'єкта і його деталей (стоп-кадр); можливість сповільнити рух кадру при перегляді і демонстрації, що дозволяє детально вивчити елементи руху об'єкта (людини, транспортного засобу тощо).

Станом на теперішній час у кримінальному провадженні відеозапис набуває великого значення як джерело доказів. Так, здійснення відеофіксації у громадських місцях за допомогою камер відеоспостережень, встановлених на будівлях, громадянами за допомогою мобільних телефонів, відеореєстраторів тощо, дозволяє зафіксувати певні події.

Для того щоб відеозапис, знятий на відеореєстратор, був належним доказом в суді, потрібно дотриматись певної процедури.

По-перше, про наявний відеозапис потрібно повідомляти на місці правопорушення одразу, інакше запис не буде мати юридичної сили.

По-друге, юридичний статус буде мати лише непідробний відеозапис, отриманий законним шляхом та маючий безпосереднє відношення до події. Потрібно, щоб до протоколу було занесено детальну інформацію про вилучений з місця події відеоматеріал. В даному випадку це свідчитиме про справжність доказу, тому що на підробку не було часу. Збільшити юридичну силу може присутність понятих. Добре, якщо, також в їх присутності, запечатаний носій буде передано правоохоронним органам. Якщо слідчий відмовляється вносити до протоколу наявність відеозапису, особа має право згадати його в своїх поясненнях, а при підписанні протоколу відобразити свою незгоду з відмовою слідчого. Для надання в суді потрібно підготувати детальну інформацію про принцип роботи відеореєстратора, а також надати пристрій з відповідним програмним забезпеченням для перегляду відеозапису.

Майже те саме стосується і мобільних телефонів. Для того, щоб відео, зняте на мобільний телефон, могло бути прийнято судом як доказ, воно повинно відповідати наступним правилам: стосуватись провадження та бути справжніми. Справжність можна перевірити абсолютно будь-якого запису. Також до критеріїв віднесення відеозапису до доказів можна віднести таку тезу: без сторонньої допомоги має бути зрозумілим де був отриманий даний матеріал і за яких обставин. Необхідно повністю виключити двоякість інформації і зробити так, щоб картинка події малювалася однозначно і точно.

Звичайно, матеріал повинен бути видобутий без порушення чинного законодавства. Відповідно до статті 84 Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК України) доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Відповідно до ч. 1 ст. 99 КПК України документом є спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зобра-

ження тощо відомості, що можуть бути використані як доказ факту чи обставин, які встановлюються під час кримінального провадження [1]. Тому доречніше віднести відеозапис до речового доказу. Згідно з процесуальним законодавством України речовими доказами є предмети матеріального світу, що містять інформацію про обставини, які мають значення для провадження. Таким чином, відеозапис є матеріальним об'єктом, що містить інформацію про подію, яка відбулася.

На сьогодні наявність такого доказу як відеозапис сприятиме не лише підвищенню ефективності правозастосовної діяльності, але й посилить гарантії права учасників кримінального провадження на повне, справедливе та неупереджене розслідування й судовий розгляд.

Зрозумівши всю користь відеоспостереження, в Одесі розпочала діяти нова муніципальна система відеоспостереження та відеоаналітики «Безпечність міста». Тепер вулиці міста знаходяться під невинним наглядом, дозволяючи цілодобово фіксувати правопорушення в автоматичному режимі, а також розпізнавати обличчя та номери авто. 562 камери керуються з Центру обробки даних і працюють на основі єдиного програмного забезпечення. Частина з них здатна «оглядатися» на 360 градусів.

До системи підключено ГУ Національної поліції України в Одеській області; дуже скоро віддалений доступ отримають в міському підрозділі Держслужби з надзвичайних ситуацій в Одеській області [2].

Отже, відеозапис має значні переваги серед інших засобів доказування, що використовуються у кримінальному процесі, оскільки містить достовірну, повну, наглядну та переконливу фіксацію відповідних подій. Використання відеозапису під час розслідування кримінального провадження сприяє не лише розширенню, а й стабілізації доказової бази.

Окрім цього процес формування і дослідження відеозапису дещо відрізняється від процесу формування і дослідження традиційних письмових документів. Це джерело інформації не проходить такої стадії формування як збереження одержаних відомостей у пам'яті автора документа. Сприйняття обставин особою, яка виготовила відеозапис, відрізняється від сприйняття обставин відеокамерою. Отже, такі документи можуть містити відомості про обставини події, які «автор» у традиційному письмовому документі не в змозі зафіксувати, оскільки з суб'єктивних причин (наприклад, поганий зір або неувважність) не зміг би сприйняти факти дійсності. Проте деякі науковці зазначають, що від волі «автора» залежить, що саме потрапить у кадр.

Ми не можемо повністю погодитися із зазначеним твердженням, оскільки сучасні системи відеоспостереження, а особливо ті, які

встановлюються у громадських місцях для профілактики і боротьби з правопорушеннями, а також особистих володіннях осіб з метою охорони приватної власності, здатні проводити відеозйомку в автоматичному режимі, тобто без втручання особи. Таким чином це і дозволяє зафіксувати точно всю обстановку, яка склалася.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 13 квітня 2012 року із змін., внес. згідно із законами України : за станом на 07.01.2018. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. — Назва з екрана.

2. Про затвердження Міської комплексної програми зміцнення законності, безпеки та порядку на території міста Одеси «Безпечне місто Одеса» на 2017-2019 роки [Електронний ресурс]: Рішення Одеської міської ради № 1778-VII від 15.03.2017, — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/acts/council/94347/> — Назва з екрана.

О.С. Рябоконт,

**студ. I курсу магістратури, спеціальність «Право»,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова**

**Науковий керівник: к.ю.н., доц. кафедри кримінального права,
кримінального процесу та криміналістики О.М. Миколенко**

РЕФОРМУВАННЯ КПК УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАСТОСУВАННЯ ВІДЕО ТА АУДІО ФІКСАЦІЇ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Тема реформування та становлення кримінального процесуального законодавства була актуальною майже на протязі усієї історії незалежної України. Актуальність цієї теми забезпечується тим, що наприкінці ХХ століття в Україні відбулися значні зміни в політичній, економічній і соціальних сферах суспільного устрою, що в свою чергу вимагало зміни підходів і методик у сфері взаємодії держави і людини.

Особливо така взаємодія є відчутною в галузі кримінального права та кримінального процесу. Питання, як забезпечити швидке, повне і неупереджене розслідування кримінального правопорушення і при цьому максимально дотримуватись високих демократичних та